

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
HUQUQNI MUHOFAZA QILISH
AKADEMIYASI**

"Nima uchun qonunga rioya qilish kerak?"

Umumiy o'rta ta'lim maktab 9-sinf o'quvchilari uchun mo'ljallangan dars materiallari

Qonunlar nima uchun kerak?

Jamiyatda tartib va adolatni ta'minlash uchun qonunlar mutlaqo zarur. **Qonun** — bu davlat tomonidan belgilangan majburiy qoidalar bo'lib, barcha fuqarolar uchun bir xil amal qiladi. Qonunlar odamlar o'rtasidagi munosabatlarni tartibga soladi va har bir insonning huquq hamda manfaatlarini himoya qiladi.

Qonunsiz jamiyatda...

- Tartibsizlik va adolatsizlik yuzaga keladi
- Kuchlilar zaiflarni ezadi
- Insonlarning huquqlari poymol bo'ladi
- Xavfsizlik kafolatlanmaydi

Qonunli jamiyatda...

- Tenglik va adolat ta'minlanadi
- Har bir inson o'z huquqini biladi
- Nizolar tinch yo'l bilan hal qilinadi
- Barqarorlik va tinchlik mustahkam bo'ladi

Qonun — bu faqat majburiyat emas, balki har bir fuqaroning xavfsizligi va erkinligini ta'minlovchi kafolatdir.

Qonun ustuvorligi

Qonun ustuvorligi — jamiyatdagi barcha insonlar, hatto davlat organlari va rahbarlar ham qonunga bo'ysunishi kerakligini anglatadi. Ya'ni **hech kim qonundan ustun turmaydi** — na oddiy fuqaro, na mansabdor shaxs, na hukumat vakili.

Adolat

Qonun ustuvorligi mavjud jamiyatda har kim teng muomala ko'radi. Boylar ham, kambag'allar ham qonun oldida barobar.

Barqarorlik

Qonun ustuvorligida jamiyatdagi munosabatlar tartibli va oldindan ko'ra biladigan bo'ladi. Bu iqtisodiy rivojlanishga ham yordam beradi.

Ishonch

Fuqarolar davlat institutlariga ishonadi, chunki ular qonun doirasida harakat qilishiga amin bo'ladilar.

Tinchlik

Nizolar va mojarolar qonuniy yo'llar orqali hal qilinadi. Zo'ravonlik va o'zboshimchalik oldini olinadi.

Qonun ustuvorligi mavjud bo'lgan jamiyatda hech kim o'zini qonundan ustun qo'ya olmaydi — bu demokratik davlatning asosi hisoblanadi.

Hech kim ko'rmasa ham rioya qilish kerakmi?

Ba'zi odamlar *"agar hech kim ko'rmasa yoki bilmasa, qoidalarni buzish mumkin"* deb o'ylashi mumkin. Biroq bu noto'g'ri fikrdir. Qonun va qoidalarga rioya qilish faqat nazorat yoki jazodan qo'rqish uchun emas — bu insonning **o'z vijdoni va mas'uliyati** bilan bog'liq.

Imtihonda ko'chirmaslik

Hech kim nazorat qilmayotgan paytda ham ko'chirmaslik — bu insonning o'z bilimiga bo'lgan hurmatini va halolligini ko'rsatadi. Ko'chirish bilan olingan baho haqiqiy bilimni ifodalamaydi.

Jamoat joyida tartibni saqlash

Ko'chada hech kim ko'rmasa ham axlatni o'z joyiga tashlash, navbatni buzmaslik — bu fuqarolik madaniyatining belgisidir.

Birovning narsasiga tegmaslik

Topib olgan narsani egasiga qaytarish yoki yo'qolgan buyumni topshirish — hech kim ko'rmasligi mumkin bo'lsa ham — vijdonli insonning belgilaridandir.

Qonunlarga rioya qilish insonning ichki madaniyati, vijdoni va mas'uliyati bilan bog'liqdir. Haqiqiy halol inson har qanday vaziyatda ham to'g'ri yo'lni tanlaydi.

Huquq tushunchasi

Huquq — bu jamiyatda odamlar o'rtasidagi munosabatlarni tartibga soladigan va davlat tomonidan belgilangan hamda himoya qilinadigan **qoidalar tizimidir**. Huquq insonlarning erkin yashashi va o'z manfaatlarini himoya qilishi uchun xizmat qiladi.

Asosiy huquqlar:

Ta'lim olish huquqi

Har bir bola sifatli ta'lim olish imkoniyatiga ega bo'lishi kerak.

Shaxsiy daxlsizlik

Har bir insonning sha'ni va qadr-qimmatini himoya qilinadi.

Erkin fikr bildirish

Har bir inson o'z fikrini erkin ifodalash huquqiga ega.

Mehnat qilish huquqi

Har bir fuqaro qonuniy mehnat faoliyati bilan shug'ullanishi mumkin.

Huquq va majburiyat

Huquq insonlarga nafaqat imkoniyat beradi, balki ularning zimmasiga ma'lum **majburiyatlarni** ham yuklaydi:

- Boshqalarning huquqlarini hurmat qilish
- Qonunlarga amal qilish
- Jamiyat tartibini buzmaslik
- Soliq to'lash va fuqarolik burchini bajarish

Huquq va majburiyat bir medalning ikki tomonidir. Har bir huquq tegishli majburiyatni o'z ichiga oladi.

Huquqning axloqdan farqi

Huquq va axloq bir-biri bilan chambarchas bog'liq bo'lsa-da, ular o'rtasida muhim farqlar mavjud. Bu farqlarni tushunish har bir fuqaro uchun muhimdir.

HUQUQ

**Davlat
tomonidan
o'rnatiladi**

Majburiy

Huquqiy jazo

**Kodekslarda
yozilgan**

AXLOQ

**Jamiyat
tomonidan
shakllantiriladi**

Ixtiyoriy

Ijtimoiy tanqid

**An'analar va
qadriyatlar**

O'g'irlik qilish — ham axloqan, ham huquqan noto'g'ri. Qonun jazolaydi, jamiyat ham qoralaydi. Bu ikki tizim bir yo'nalishda ishlaydi.

Yolg'on gapirish — axloqiy jihatdan noto'g'ri, ammo har doim ham qonun bilan jazolanmaydi. Axloq ko'proq joyda ishlaydigan me'yor.

Majburiy vaziyatda yolg'on — ba'zan axloqan to'g'ri ko'rinishi mumkin (masalan, bironi himoya qilish uchun), lekin qonun bu farqni doim hisobga olmaydi.

Qonun buzilsa nima bo'ladi?

Agar inson qonunlarni buzsa, bu **huquqbuzarlik** hisoblanadi va qonunda belgilangan **javobgarlik chorasi** qo'llaniladi. Jazoning maqsadi faqat jazolash emas, balki tartibni tiklash va kelajakda bunday holatlarning takrorlanishini oldini olishdir.

Ogohlantirish

Eng yengil jazo turi. Birinchi marta va kichik qoidabuzarliklar uchun qo'llaniladi.

Jarima

Pul shaklida to'lanadigan jazo. Miqdori huquqbuzarlikning og'irligiga qarab belgilanadi.

Ma'muriy jazo

Rasmiy organ tomonidan qo'llaniladigan jazo: huquqlarni cheklash, muayyan faoliyatni taqiqlash va boshqalar.

Jinoiy jazo

Og'ir jinoyatlar uchun qo'llaniladigan eng katta jazo. Ozodlikdan mahrum qilish ham kiradi.

Jazo boshqa odamlar uchun ham ogohlantiruvchi ahamiyatga ega bo'ladi — bu jamiyatda huquqiy tartibni mustahkamlaydi.

Hammani qonunga ko'ndirish mumkinmi?

Jamiyatda barcha odamlarning har doim qonunlarga to'liq rioya qilishini ta'minlash juda murakkab masala. Chunki odamlarning fikrlashi, tarbiyasi, dunyoqarashi va manfaatlari turlicha bo'ladi. Biroq davlat va jamiyat bu darajani oshirish uchun turli choralarni amalga oshiradi.

Huquqiy savodxonlik

Aholining huquqiy bilimini oshirish — odamlar qonunlarni bilsa, ularga rioya qilish osonlashadi. Maktablarda huquqiy ta'lim muhim rol o'ynaydi.

Adolatli boshqaruv

Shaffof va adolatli davlat boshqaruvi fuqarolarning qonunga bo'lgan ishonchini oshiradi. Odamlar adolatli qonunga ixtiyoriy rioya qiladilar.

Yoshlarni tarbiyalash

Yoshlarni halollik va adolat ruhida tarbiyalash kelajakda huquqiy jamiyat qurishning asosi hisoblanadi. Oila va maktab muhim tarbiya maskanlaridir.

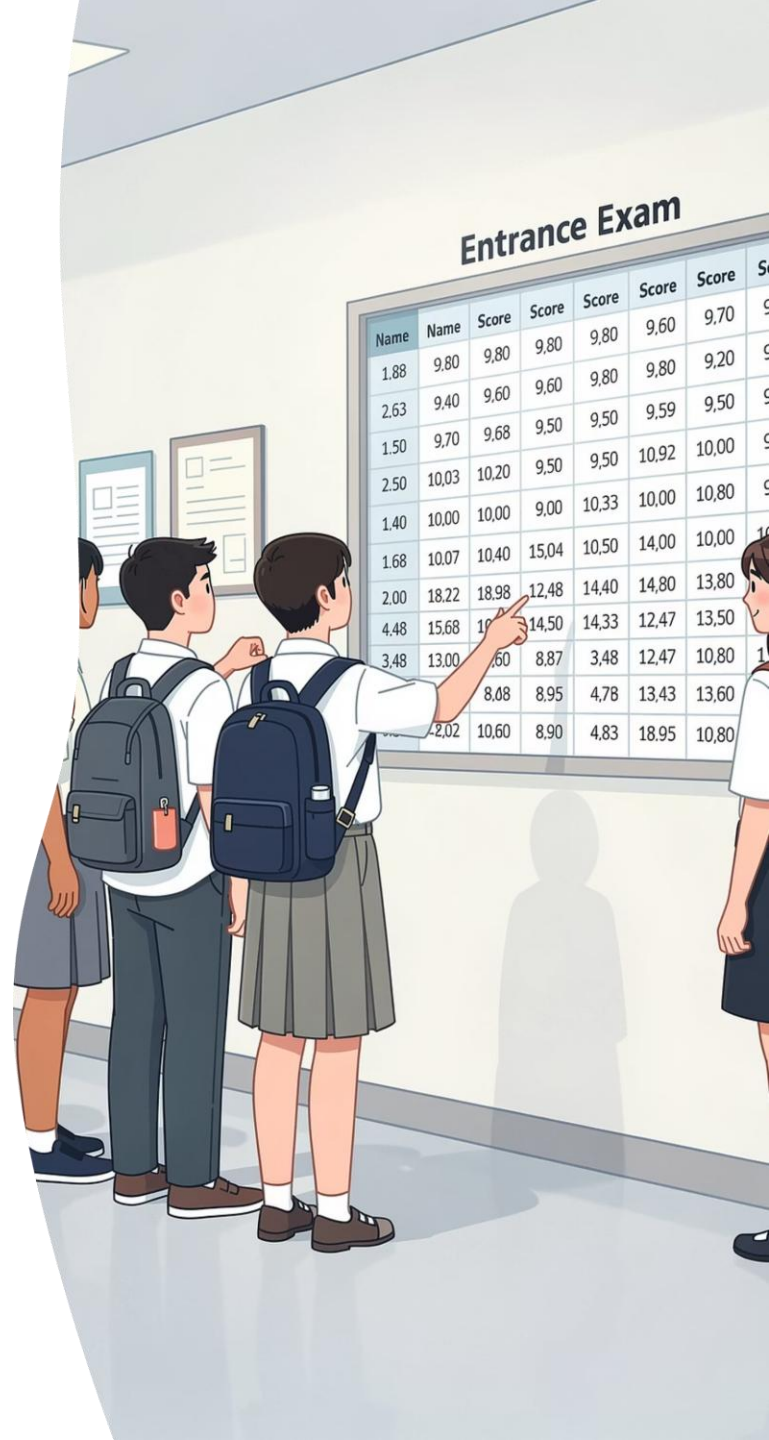
Javobgarlik mexanizmi

Qonun buzganlarga nisbatan javobgarlikni qo'llash boshqalar uchun ogohlantiruvchi ta'sir ko'rsatadi va huquqiy tartibni mustahkamlaydi.

Agar odamlar qonunlarning ahamiyatini tushunsa va ularni adolatli deb hisoblasa, ular qonunlarga **ixtiyoriy ravishda** rioya qilishga intiladilar.

Qonun ustuvorligi va adolat: ta'lim markazidagi voqea

Nodavlat ta'lim markazida kirish imtihonlari o'tkazildi. Rasmiy tartibga ko'ra, barcha nomzodlar test natijalari asosida tanlab olinishi kerak edi. Imtihon jarayoni videokuzatuv ostida o'tkazildi va natijalar avtomatik tizim orqali shakllantirildi. Biroq natijalar e'lon qilingandan so'ng tekshiruv jarayonida aniqlanishicha, markaz xodimlaridan biri tizimga noqonuniy kirib, ayrim nomzodlarning ballarini **pul evaziga o'zgartirgan**. Natijada yuqori ball olgan, lekin ro'yxatga kiritilmagan o'quvchilar o'z huquqlaridan mahrum bo'ldi. Ayrim o'quvchilar va ota-onalar "qonun baribir hammaga bir xil ishlamaydi" degan xulosaga kela boshladi.

1-KEYS — MUHOKAMA SAVOLLARI

1

Qaysi huquqiy normalar buzilgan?

Tizimga noqonuniy kirish, ballarni o'zgartirish — bu kompyuter jinoyati va mansabdan suiiste'mol qilish hisoblanadi. Davlat tomonidan belgilangan raqobat va adolatlilik me'yorlari buzilgan.

2

Qonun ustuvorligi qanday buzildi?

Xodim o'z mansab vakolatidan tashqari chiqib, tizimni manipulyatsiya qildi. Bu qonun ustuvorligining to'g'ridan-to'g'ri buzilishi — hech kim qonundan ustun turmasligi kerak edi.

3

Bu korrupsiyaviy huquqbuzarlikmi?

Ha. Pul evaziga rasmiy natijalarni o'zgartirish — korrupsiyaning klassik namunasi. Bu ham huquqan, ham axloqan eng og'ir qoidabuzarliklardan hisoblanadi.

4

Kimlarning huquqlari poymol qilindi?

Haqiqiy yuqori ball olgan o'quvchilarning **ta'lim olish huquqi** va **teng raqobat huquqi** poymol qilindi. Umum manfaati ham zarar ko'rdi.

5

Tizimli bo'lsa qanday oqibatlar?

Jamiyatda adolatga bo'lgan ishonch yo'qoladi. Bilimli yoshlar imkoniyatdan mahrum bo'ladi. Ta'lim tizimiga bo'lgan hurmat tushadi va ijtimoiy tengsizlik chuqurlashadi.

6

Nazorat va javobgarlik mexanizmlari

Mustaqil audit komissiyalari, shikoyat tizimlari, ochiq natijalar e'loni va javobgar shaxslarga nisbatan qat'iy jazo mexanizmlari zarur.

2-KEYS

Qonunga rioya qilish: Ilhomning tanlovi

16 yoshli o'quvchi Ilhom velosipedda uyiga qaytayotgan edi. U svetoforga yetib kelganida, qizil chiroq yonib turganini ko'rdi. Qoidaga ko'ra, u to'xtab, yashil chiroq yonishini kutishi kerak edi. Biroq yo'lda mashinalar yo'q, piyodalar ham deyarli ko'rinmas edi. Bundan tashqari, u shu hududdagi kuzatuv kameralarining **vaqtincha ishlamayotgani** haqida odamlar orasida gaplar borligini esladi.

Bir tomondan...

- Yo'lda xavf yo'qdek ko'rinadi
- Kamera ishlamayapti, hech kim ko'rmaydi
- Bir necha soniya vaqt tejaladi
- Jazo qo'llanilishi ehtimoli kam

Ikkinchi tomondan...

- Qoidalar xavfsizlik uchun joriy etilgan
- Ko'rinmagan xavf ham bo'lishi mumkin
- Huquqiy ong va vijdon javob beradi
- Har bir kishi shunday qilsa tizim buziladi

Bu holatda Ilhomning ichki huquqiy ongi — qonunlarga bo'lgan hurmati va mas'uliyati — hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi.

Ilhomning holati bo'yicha tahlil

1 Qonunga rioya qilish faqat nazorat mavjud bo'lgandagina zarurmi?

Yo'q. Qonunga rioya qilish ichki mas'uliyat va vijdon bilan bog'liq. Tashqi nazorat bo'lmasligi qoidani buzishga ruxsat bermaydi. Haqiqiy huquqiy ong — bu nazoratga qaramasdan to'g'ri harakat qilishdir.

3 "Hech kim ko'rmayapti" degan fikr huquqiy jihatdan qanday baholanadi?

Huquqiy nuqtai nazardan bu fikr asossiz. Qonun ko'rilgan-ko'rilmaganiga qarab amal qilmaydi. Bundan tashqari, agar har bir shaxs shunday yondashsa, yo'l harakati tizimi butunlay ishlamay qoladi.

2 Yo'l harakati qoidalari buzilishi qanday xavflarni keltirib chiqaradi?

"Ko'rinmas" xavf har doim mavjud: burchak ortidan chiquvchi mashina, piyoda, velosipedchi. Bir soniyalik e'tiborsizlik falokatga olib kelishi mumkin. Qoidalar ana shu ko'zga ko'rinmaydigan xavflar uchun ham joriy etilgan.

4 To'g'ri huquqiy xulq-atvor qanday bo'lishi kerak edi?

Ilhom qizil chiroqda to'xtab, yashil chiroq yonishini kutishi kerak edi. Bu nafaqat qoidaga amal qilish, balki o'zining va boshqalarning xavfsizligini ta'minlash, hamda yosh fuqaro sifatida huquqiy ongini namoyish etish bo'lardi.

3-KEYS

Huquq tushunchasi va uning chegaralari

Shaharda yangi zamonaviy sport majmuasi foydalanishga topshirildi. Majmuadan foydalanish **bepul** bo'lib, barcha fuqarolar teng ravishda undan foydalanish imkoniyatiga ega edi. Biroq sport maydonlaridan foydalanish tartibi oldindan belgilangan: har bir guruh yoki shaxs **ma'lum vaqt davomida** maydondan foydalanib bo'lgach, uni keyingi foydalanuvchilarga bo'shatib berishi lozim edi.

Bir kuni bir guruh o'quvchilar sport maydoniga kirib, futbol o'ynay boshladi. Ular o'yin bilan band bo'lib, belgilangan vaqt tugaganiga qaramay, maydonni tark etmadi. Navbat kutayotganlar ulardan maydonni bo'shatib berishni so'raganida, o'quvchilar buni rad etdi. Ular o'z harakatlarini *"biz ham bu joydan foydalanish huquqiga egamiz"* degan fikr bilan oqlashga harakat qildi. Ya'ni ular faqat o'z huquqini hisobga olib, boshqalarning huquqini inobatga olmadi.

Noto'g'ri talqin

O'quvchilar "huquq" tushunchasini noto'g'ri talqin qildi — o'z huquqlari boshqalarning huquqlarini cheklaganda, bu endi huquq emas, balki huquqbuzarlik hisoblanadi.

Buzilgan huquqlar

Navbat kutgan fuqarolar va o'quvchilarning sport maydonidan foydalanish huquqi, dam olish huquqi va teng imkoniyat huquqi buzildi.

Adolatli yechim

Belgilangan vaqt tugagach, maydonni bo'shatish va keyingi guruhga imkoniyat berish kerak edi. Tartib barcha uchun teng imkoniyat yaratish uchun joriy etilgan.

Huquq chegaralari bo'yicha tahlil

Huquq noto'g'ri talqin qilinishi

Huquq — cheksiz erkinlik emas. Har bir inson o'z huquqini faqat boshqalarning huquqlarini poymol qilmaydigan darajada amalga oshirishi mumkin. Bu demokratik jamiyatning asosiy tamoyilidir.

Bir shaxsning huquqi chegaralanishi

Bir shaxsning huquqi boshqa shaxsning huquqi boshlanganida to'xtaydi. Shu sababli jamiyatda tartib qoidalari o'rnatiladi — bu cheklov emas, balki tenglikni ta'minlash usulidir.

Huquq va majburiyat bog'liqligi

Majmuadan foydalanish huquqi mavjud bo'lgan joyda, belgilangan vaqtda chiqib ketish majburiyati ham mavjud. Huquq va majburiyat ajralmas birlikni tashkil etadi.

Ijtimoiy nizolar xavfi

Agar bu holat davom etsa: boshqalar ham tartibga amal qilmay qo'yadi, nizolar kuchayadi, umumiy mulk eyiladi va pirovardida hamma uchun foydalanish imkoni yo'qoladi.

4-KEYS

Huquq va axloq o'rtasidagi farq

Shahardagi axborot-resurs markazida o'quvchilar uchun bepul foydalaniladigan yangi darsliklar va test to'plamlari ajratilgan edi. Har bir o'quvchi kitoblarni faqat **ro'yxatdan o'tgan holda** olib, belgilangan muddatda qaytarishi kerak edi.

O'quvchi Aziz imtihonga tayyorgarlik uchun kutubxonaga bordi. Kitobni o'qib chiqqach, qaytarishga bordi — lekin kutubxona xodimi boshqa o'quvchilar bilan band bo'lib qoldi va **Azizning kitobni qaytarganini qayd etmadi.** Kitob tizimda hanuz Azizda turgandek qayd etilmadi.

Aziz shu tariqa nafaqat qoidaga amal qilish yoki qilmaslik, balki **huquqiy tartib va axloqiy mas'uliyat** o'rtasida qaror qabul qilishi kerak bo'lgan vaziyatga tushdi.

1. Bu vaziyatda Aziz nima qilishi kerak?
2. Unga tezkor jazo qo'llanilmasa ham, to'g'ri yo'l qaysi?

Huquq va axloq farqi bo'yicha tahlil

→ **Huquq va axloq o'rtasidagi asosiy farq**

Huquq — davlat tomonidan belgilangan va rasmiy jazo bilan ta'minlangan qoidalar. Axloq — jamiyat va vijdon tomonidan belgilangan me'yorlar. Aziz holati shuni ko'rsatadiki, ba'zan qonuniy jazo bo'lmasa ham, axloqiy mas'uliyat mavjud.

→ **Qonun talab qilmasa ham to'g'ri harakat kerakmi?**

Ha. Axloqli inson faqat jazoga qo'rqib emas, balki o'z vijdoni buyrug'i bilan to'g'ri harakat qiladi. Aziz xodimni topib, kitob qaytarilganini rasman qayd ettirib qo'yishi kerak edi.

→ **Mulkiy zarar tushunchasi**

Kitob rasmiy qayd etilmasa, tizimda Azizda hisoblanadi. Bu boshqa o'quvchilarning ushbu kitobdan foydalanish imkoniyatini cheklaydi — bu bilvosita mulkiy va axloqiy zarar.

→ **Ommaviy tus olsa ta'lim munosabatlariga ta'siri**

Agar ko'pchilik shunday harakat qilsa: kitoblar yo'qoladi, tizim ishonchsizlashadi, bepul xizmatlar to'xtatilishi mumkin va hamma zaruriy resurslardan foydalanish imkonini yo'qotadi.

→ **Axloqiy normalar huquqiy tartibni qanday to'ldiradi?**

Huquq hamma joyda nazorat qila olmaydi. Ana shu bo'shliqlarni axloq to'ldiradi. Kuchli axloqiy madaniyat mavjud jamiyatda qonunlarga rioya qilish tabiiy holga aylanadi.

Huquqbuzarlik va javobgarlik: ijtimoiy tarmoqdagi yolg'on xabar

Shaharda bir guruh yoshlar ijtimoiy tarmoqlarda faol bo'lib, ko'ngilochar mazmundagi materiallar joylab borardi. Bir kuni ular **diqqatni jalb qilish** va obunachilar sonini oshirish maqsadida shaharda go'yoki xavfli vaziyat yuzaga kelgani haqida **asossiz va yolg'on xabar** tarqatishdi.

Qanday huquqbuzarlik?

Yolg'on axborot tarqatish, jamoat tartibini buzish, fuqarolarni vahimaga solish — bular qonun bilan jazolanadigan huquqbuzarliklardir.

Niyat ahamiyatimi?

"Hazil" niyatida qilingan bo'lsa ham, oqibat real zarar keltirgan. Huquqda ehtiyotsizlik ham javobgarlikka olib kelishi mumkin.

Ommaviy xavf

Yolg'on axborot tezda tarqaladi va real zarar keltiradi: vahima, noto'g'ri qarorlar, ishonchsizlik muhiti yuzaga keladi.

Qonunlarga rioya qilishga undash

Vaziyat tasviri

Ko'p qavatli uyda yashovchi fuqarolar uchun umumiy foydalaniladigan kirish yo'lagi va zinapoya mavjud edi. Dastlab uy aholisi qoidalarga amal qilib keldi. Biroq vaqt o'tishi bilan ayrim fuqarolar umumiy joylardan noto'g'ri foydalana boshladi: kimdir zinapoyaga ortiqcha buyumlarini qo'ydi, boshqasi chiqindilarni vaqtida olib chiqmadi.

Uy boshqaruvchisi esa faqat **tekshiruvchilar kelgan paytda** faol ishlardi. Kundalik holatda esa vazifalariga yetarlicha e'tibor bermas edi. Natijada boshqa fuqarolar ham "jazo yo'q ekan, qoidaga nima kerak" degan xulosaga kela boshladi.

Muhim xulosalar

- Faqat nazorat bo'lganda ishlash — haqiqiy mas'uliyat emas
- Bir kishi tartibni buzsa, boshqalar ham buza boshlaydi
- Jazo bo'lmasa ham, vijdon javob berishi kerak
- Umumiy mulk — hammanikidir, demak hammanikidir

Nega hammani ko'ndirish qiyin?

Odamlarning tarbiyasi, dunyoqarashi va manfaatlari turlicha. Ba'zilar faqat jazodan qo'rqib rioya qiladi, ba'zilar esa ichki e'tiqoddan. Ikkinchi guruh kuchliroq va ishonchli fuqarolar hisoblanadi.

Huquqiy madaniyat qanday shakllanadi?

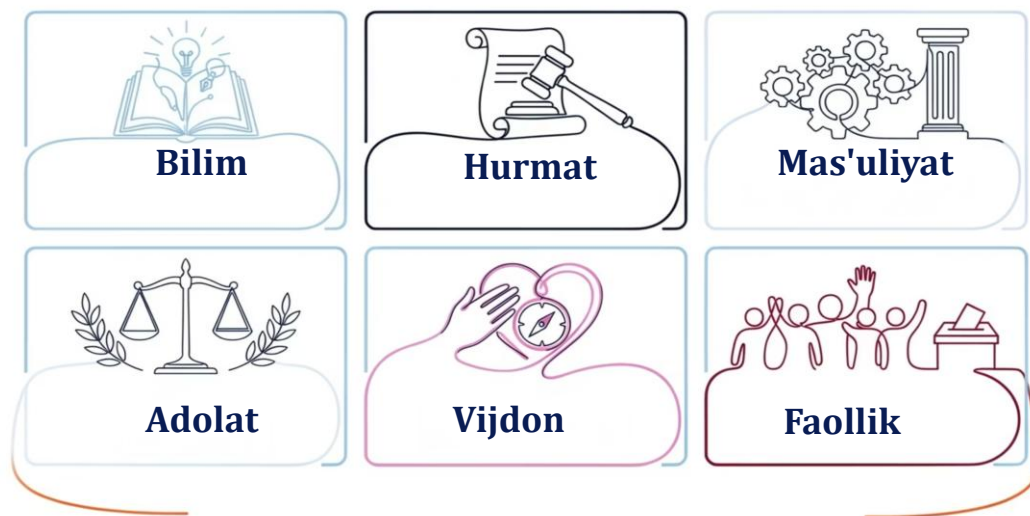
Oilada, maktabda va jamiyatda to'g'ri tarbiya orqali. Agar yoshlar ertadan qonunni hurmat qilishga o'rgatilsa, katta bo'lganda ham shunday davom ettirishadi.

Jamiyatda qonunga ishonch past bo'lsa?

Tartibsizlik kuchayadi, fuqarolar o'z muammolarini o'zlari hal qilishga urinadi, zo'ravonlik va norasmiy "qonun" kuchayadi. Bu jamiyat uchun juda xavfli holatdir.

Huquqiy madaniyat: jamiyat taraqqiyotining asosi

Huquqiy madaniyat — bu fuqarolarning qonunlarni bilishi, ularga hurmat ko'rsatishi va ixtiyoriy ravishda rioya qilishidir. Bu madaniyat jamiyat taraqqiyotida hal qiluvchi o'rin tutadi.

Ushbu ustunlar kuchli demokratik jamiyatni qo'llab-quvvatlaydi.

Huquqiy madaniyati yuqori jamiyat

- Qonunlarga ixtiyoriy rioya qilinadi
- Korrupsiya darajasi past bo'ladi
- Fuqarolar o'z huquqlarini biladi va himoya qila oladi
- Davlatga bo'lgan ishonch yuqori bo'ladi

Huquqiy madaniyatni rivojlantirish uchun

- Maktablarda huquqiy ta'limni kuchaytirish
- Adolatli va shaffof sud tizimi
- Namuna bo'ladigan rahbarlar va o'qituvchilar
- Ommaviy axborot vositalarida huquqiy savodxonlik

Xulosa: qonunga rioya qilish — tanlov va mas'uliyat

Ushbu dars davomida o'rganganimizni yana bir bor eslab o'tamiz:

Qonunlar zarur

Jamiyatda adolat va tartibni ta'minlash uchun qonunlar — bu hamma uchun teng qoidalar.

Vijdon nazorat qiladi

Hech kim ko'rmasa ham qoidalarga rioya qilish — bu insonning haqiqiy axloqiy darajasini ko'rsatadi.

Huquq va majburiyat

Har bir huquqning orqasida majburiyat turadi. O'z huquqingni boshqalar hisobidan amalga oshirish mumkin emas.

Huquqiy madaniyat

Qonunlarga hurmat — bu butun jamiyatning ma'naviy salomatligining ko'zgusidir.

Qonun odamlar uchun yaratilgan, odamlar esa qonun uchun emas — lekin har qanday ozod va adolatli jamiyat qonunsiz mavjud bo'la olmaydi.

Har bir fuqaro qonunlarga rioya qilganda, butun jamiyat yanada adolatli, xavfsiz va farovon bo'ladi. Siz ham o'z hissangizni qo'shing!

